

ACADEMIA ROMÂNĂ

Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii

– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

Vol. XV/2022

Editura MEGA

STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

Vol. XV / 2022

STUDII ȘI COMUNICĂRI/DIS

– publicație fondată de acad. Gleb Drăgan –

REDACȚIA:

Director: dr. Dumitru MURARIU
membru corespondent al Academiei Române

Consilier editorial: dr. Valentin MARIN

Redactor șef: Acad. Mihail-Viorel BĂDESCU

Redactor șef adjunct: dr. Tiberiu TĂNASE

Secretar de redacție: C.Ș. Mirela-Adriana ANGHELACHE

Colegiul de redacție: Viorela-Valentina DIMA, Edith-Mihaela DOBRESCU, Emilian M. DOBRESCU, Dan GÎJU, Emil HEDEȘIU, Marian MOȘNEAGU, Alba-Iulia-Catrinel POPESCU, Nicolae ROTAR, Narcis ZĂRNESCU.

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine autorilor

Adresa redacției:

Calea Victoriei, nr. 125, camera 31, sectorul 1 București, cod 010071

Adresa web: <http://www.studii.crifst.ro>

Administrator pagină web: Andrei Lămureanu

ACADEMIA ROMÂNĂ
Comitetul Român pentru Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii
– Divizia de Istoria Științei –

STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS

Vol. XV / 2022

EDITURA MEGA
Cluj-Napoca, 2022

Revista este inclusă în baza de date internațională CEEOL

© Autorii, 2022

Responsabilitatea conținutului, interpretărilor și părerilor
exprimate în paginile revistei revine exclusiv autorilor.

ISSN 1844 – 9220
ISSN-L 1844 – 9220

Editura MEGA
Cluj-Napoca
e-mail: mega@edituramega.ro
www.edituramega.ro

---

*În memoria dlui col (r) dr. ist. Valentin MARIN,
cel care a însuflețit această revistă*

CUPRINS

157 DE LA NAȘTEREA LUI DRAGOMIR HURMUZESCU
100 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI EDMOND NICOLAU
150 DE ANI DE LA MOARTEA LUI ION HELIADE RĂDULESCU

Filofteia REPEZ, Nicolae-Florin PRUNĂU Omagiu savantului român Dragomir Hurmuzescu.....	19
Stan PETRESCU Dragomir Hurmuzescu, remarcabil fizician, inventator, profesor și ctitor al radiofoniei românești.....	35
Eufrosina Otlăcan Edmond Nicolau, 100 de ani de la naștere.....	47
Eufrosina OTLĂCAN Ion Heliade Rădulescu, ctitor al Școlii românești.....	53

EVOCĂRI

Valentin-Stelian BĂDESCU Medici musceleni de altădată – Ovidiu Vlădescu, un medic al unor vremuri demult apuse.....	61
Curcă DUMITRU File din istoria Facultății de medicină veterinară din București. Partea a II-a: 100 de ani de la transformarea Școlii superioare de medicină veterinară în Facultatea de medicină veterinară, arondată între anii 1921 și 1948 Universității din București.....	99
Iorgu PETRESCU, Angela PETRESCU Grigore Antipa – Raportul prezentat în fața Academiei Române despre activitatea sa în timpul ocupației străine a Bucureștilor din Primul Război Mondial	145

Stan PETRESCU Take Ionescu în diplomația și viața politică românească, la cumpăna dintre secolul 19 și începutul secolului 20.....	153
Daniela-Amby OSTAFE, Laura-Alexandra OSTAFE, Laurențiu-Norocel OSTAFE Academician Ana Vasilichia Aslan, inventatoarea produsului Gerovital H3 – Realizare de excepție în știința românească.....	171

STUDII ȘI COMUNICĂRI

Mirela-Adriana ANGHELACHE Scara Richter, celebra scară de măsurare a mărimii cutremurelor. Istoric și descriere.....	193
Emilian M. DOBRESCU, Edith Mihaela DOBRESCU Influența COVID-19 asupra copiilor și tinerilor – Perspective ale organizațiilor internaționale.....	207
Ștefan GHEORGHE Starea de drept și starea de fapt în România anilor 1944–1947. Considerații privind schimbarea formei de guvernământ a României la începutul regimului comunist.....	215
Eugen SITEANU Șapte secole de generare și regenerare a strategiei acțiunilor rapide	227
Tiberiu TĂNASE Puncte de vedere privind asasinarea marelui istoric român Nicolae Iorga, membru al Academiei Române. Implicarea poliției legionare și a Corpului Muncitoresc Legionar (CML) în asasinat.....	237
Narcis ZĂRNESCU Creierul, câteava procente epistemice. O foarte scurtă istorie a neuroștiințelor. Excurs bibliografic.....	249

PERSONALITĂȚI

Gabriela ANDREI, Mircea-Dragomir ANDREI Dr. Carol Paul Karácsonyi la 80 de ani.....	265
--	-----

Ioan Codruț LUCINESCU Mitiță Constantinescu, susținător constant al industrializării României în perioada interbelică.....	283
<u>Marian Traian GOMOIU</u> , Sanda MAICAN, Dumitru MURARIU Două personalități ale biologiei românești – Profesorul Mihai Băcescu și discipolul său, Marian-Traian Gomoiu.....	295
Ioana PETCU, Andreea Florina RADU, Tiberiu TĂNASE Aspecte mai puțin cunoscute din viața și activitatea lui Henri Coandă.....	309
Alin M. OLĂRESCU Nicolae P. Leonăchescu și Julius Natterer, două modele de organizare a memoriei.....	335

VARIA

Ionel Aurelian COTOBAN Durustorum – Constantiniana Daphne, punte peste Dunăre – Cale a sfinților.....	363
--	-----

SEMNAL EDITORIAL, RECENZII

Mirela Adriana ANGHELACHE Maria Boștenaru Dan (ed.): Heritage, Landscape and Restoration of Historical Gardens (Patrimoniul, Peisajul și Restaurarea Grădinilor Istorice).....	373
Mirela-Adriana ANGHELACHE Ioan Munteanu: „Stradele Brăilei”, „Stradele Brăilei II”, „Piața Traian – kilometrul zero. Povestea unei străzi – Regala”	377
Adrian BAVARU Alexandru Ș. Bologa: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” Constanța – Repere.....	383
Valentin-Stelian BĂDESCU Mihail-Nicolae Stanca: Mihail Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi, Vol. I și II.....	389

Alexandru Ș. BOLOGA

Tiberiu Tănase (coord.): Ovidiu Boureanu, Petru Ștețcu – Democrație vs.

Totalitarism (manual) 395

IN MEMORIAM

Viorel BĂDESCU

Dr. Valentin Marin – o viață dedicată profesiei și Comitetului Român de

Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii.....401

Alin M. OLĂRESCU

Valentin Marin – Un militar de carieră și istoric în slujba Comitetului

Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române....417

Eugen SITEANU

Omagiu adus domnului dr. Valentin Marin.....427

***

Mărturii despre domnul dr. Valentin Marin.....431

MIHAIL-NICOLAE STANCA: MIHAIL EMINESCU ȘI ADEVĂRUL SFINTEI SCRIPTURI, VOL. I ȘI II

Valentin-Stelian BĂDESCU¹

valentinbadescu@yahoo.com

ABSTRACT: The main merit of the work entitled “Mihail Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi”/ “Mihail Eminescu and the truth of the Holy Bible” and the guarantee of success are ensured by the considerable volume of archival documents – most of them unpublished – which were the basis of the scientific endeavor. Then, it is necessary to highlight a certain specificity of the work determined by the particularities of the canonical approach of Eminescu’s message, disseminated especially during the last almost three decades, since the rise of knowledge through reception is associated with the catalytic rooting and assimilation of the work in national literatures. By recognizing and consecrating it as a universal value, becoming implicitly a Romanian component of the world cultural heritage. The fundamental merit of engineer Mihail-Nicolae Stanca is to give us a unique work, in which he identifies, processes and thoroughly evaluates in a modern vision the Eminescu sources and to offer us the statistical statement – “science of past events”- according to Leonardo da Vinci’s precept: “Any truth is true only if it is proved, mathematically” together with certain historical-literary and sociological explanations. The meticulousness, the erudition, the intellectual pleasure of “browsing” the internet, but also of going directly to sources (dictionaries, translation volumes, monographs, projects, presentations, public actions, etc.) are noteworthy. The engineer-researcher does not hide his joy when he finds superlative appreciations, commenting with enthusiasm and exaltation (it is a way to defy detractors) and thus overcoming the aridity of the numerological exposition. An Eminescu rises before our eyes, whose universal value is absolutely indisputable, comparable to that of all the representative poets of the world.

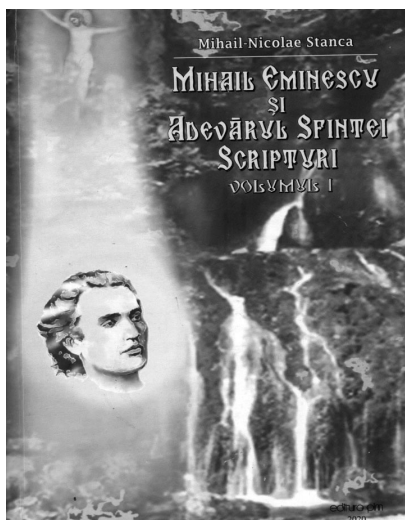
¹ Cercetător științific asociat al Institutului de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române și membru al Diviziei de Istoria Științei a Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii al Academiei Române.

KEYWORDS: Romanian national poet Mihai Eminescu, the Holly Bible, world cultural heritage.

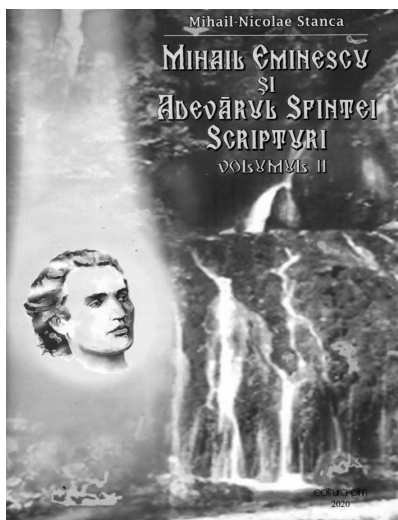
La poalele celui mai înalt deal din România – Mățâu se întinde un promontoriu de toată frumusețea, cu o amplă deschidere spre orizontul muscelan, unde strălucesc culmile Subcarpaților. Salba localităților rurale de-a lungul Argeșelului, care udă dealurile pline cu livezi bogate crescute din pământul lor deosebit de fertile este binecuvântată. Una din renumitele comune, prin tot ceea ce a dat de-a lungul istoriei de peste 600 de ani de atestare documentară, ca fapte și evenimente politico-sociale, rămase repere în istoria neamului nostru, dar și roadele bogate rezultate, de-a lungul veacurilor, din hărnicia fără seamăn a locuitorilor plugari, este Boteni din județul Argeș. Din rândul acestora s-au ivit un Petre Țuțea – Socrate al Românilor, un Ion Chelcea – etnograf, sociolog folclorist și muzeolog român, întemeietor al Muzeului Etnografic al Moldovei (Iași), șef de secție la Muzeului Satului din București, dar și mulți alți mari slujitori ai neamului, precum inginerul (care a urmat și studii de Teologie) Mihail-Nicolae Stanca, autorul altei lucrări fundamentale privind credința lui Eminescu – *Mihail Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi*, Editura Pim, Iași, 2020, vol. I – 660 p., vol. II – 762 p.

Despre această inegalabilă contribuție a lui Mihail-Nicolae Stanca la demonstrarea credinței ortodoxe a lui Eminescu vom citi în paginile acestei veritabile monografii.

Stanca Mihail-Nicolae s-a născut pe 10 noiembrie 1943 în comuna Hârtiești, aproape de Botenii de Muscel, județul Argeș, din părinții Sisoe – preot și Zefirina – casnică. A fost crescut în spiritul dragostei pentru adevărul și frumosul divin; în ciuda faptului că de mic s-a dovedit un caracter puternic, voluntar și cu o personalitate greu de suportat, înțelepciunea pedagogică a tatălui și simțul deosebit al mamei de a-l deconspira în orice acțiune nefastă s-a transformat treptat, astfel încât la vârsta când colegii săi erau interesați să savureze clipa colorată a vieții, el petrecea ore în șir meditănd la problemele majore ale omului: de unde venim, ce rost are viața noastră, care sunt responsabilitățile adevăratului bărbat, care sunt libertățile și limitele omului etc. Tatăl său, Preotul Sisoe, a fost bun prieten cu Nenea Petrică Țuțea, așa cum îi plăcea marelui senior să-i spunem. Desele și densele preocupări ale vieții cotidiene, l-au ținut departe de Nenea Petrică cu toate că tatăl său îl interoga adesea dacă a trecut pe la el pentru

Foto nr. 1 – Coperta cărții:
Mihail-Nicolae Stanca, *Mihail
Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi*”
Editura Pim, Iași, 2020, vol. I, 660 p.,
ISBN 978-606-13-5794-9.

Foto nr. 2 – Coperta cărții:
Mihail-Nicolae Stanca, *Mihail
Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi*,
Editura Pim, Iași, 2020, vol. II, 762 p.,
ISBN 978-606-13-5795-6.

a se împărtăși de duhul lui. A făcut-o rar zicând mereu că mai are timp. Când a aflat că este la Cristiana internat s-a dus să-l revadă și să-și ceară iertare. După spusele Domniei sale, Petre Țuțea l-a primit cu luciditatea și jovialitatea-i proverbiale. Domnul Mihail-Nicolae Stanca este președintele Fundației care poartă numele său și al lui Ion Chelcea – etnologul de faimă națională.

Orice lucrare referitoare la Mihail Eminescu, indiferent de perioada istorică și în oricare regim politic parcurs de societatea umană ar fi, prezintă un interes cu totul special. Spiritul eminescian ne obligă la trezvie, mai ales în contextul globalist de astăzi bântuit de noile „pocituri” cu „ochi bulbucăți de broască”, precum și de alți „cocoșați” cu „privirea-mpăroșată” dar cu mult mai lacomi decât cei de odinioară – cu toții „izvoare de veninoase nimicuri” și de „șiretlicuri” aducătoare de profituri uriașe pentru ei și pentru neamurile lor, dar manifestând concomitent o ură satanică pentru restul omenirii. Mi se par nimerite frazele lui Mihail-Nicolae Stanca: *Prin gazetărie și prin nemuritoarea sa operă poetică, Eminescu a demonstrat*

ca nimeni altul că omul care urăște, vorbește urât, este urât, face fapte urâte, se urăște pe sine, îl cuprinde urâtul – uriciunea pustiirii. În acest sens, cu țintă directă oculta vremii care desfășura acțiuni urâte. De când datează exportul nostru de grâne, de atunci importul de fraze. S-ar putea zice că România a preschimbat păturile adânci și binecuvântate de Dumnezeu ale țărânei sale pe vorbe deșerte, pe teorii de gazetă, pe subțiri apucături advocățești ș.a.m.d., căci spiritele cele bune, ce mai sînt în viață, le datorim unei epoce cu mult anterioare celei actuale. Mai departe, autorul afirmă că în cercetarea și aprofundarea operei eminesciene va trebui să intrăm, așadar, cu pași mărunți, în duh smerit și nădejde tare că vom fi luminați ca să putem înțelege toate subtilitățile, sau măcar în cât mai multe dintre ele, date fiind nespuse de marile profunzimi ființiale, ale versului și scrierilor poetului. Eminescu a avut o sete de cunoaștere permanentă, a acelor locuri tainice ale ființei, cu precădere a acelor locuri, greu de sesizat, ale întâlnirii omului cu Creatorul său. Această cunoaștere a profunzimilor, așa cum mărturisește Ion Slavici, și-o ostoya cercetând zilnic anticariatele cu toate că nu frecventa bibliotecile publice. Cu acest fundament cultural, de mare erudit enciclopedic și „spirit tutelar al culturii române”, așa cum este caracterizat poetul de către Dan Dulciu, putem afirma că „Eminescu intră în iubire cu o evlavie adâncă, cu o credință care nu suferă ironie și ușurătate”, întrucât iubirea lui, cu foarte mici excepții, nu este o iubire pământească, ci una sacră, este iubirea creștinească față de Maica Domnului, motiv pentru care nici credința sa și deci nici opera sa nu suferă nici ironie, nici ușurătate. Deci poezia de iubire a lui Eminescu nu se referă la iubirea carnală, îi lipsește sentimentul emoției trupești, datorat păcatului maladiv al neascultării strămoșilor Adam și Eva.

După cum se va vedea, în continuare, Eminescu nu numai că nu s-a jucat cu sufletul său, sau al altuia, ci a făcut din el, prin grijire de virtuți, cu adevărat casă a oaspeților divini. Prin credință nedezmințită și dor nemărginit după înduhovnicire și îndumnezeire, pentru a accede la cunoștiința de Dumnezeu. Cei care l-au cunoscut și iubit real pe Eminescu dau mărturie de toate aceste virtuți la poetul atât de hulit de dușmani, astăzi parcă mai mult ca oricând. Poetul, încă de foarte de tânăr, a trudit pentru ca să se deprindă cu dragostea curată, cu neprihănirea, cu răbdarea, cu înfrânarea, cu smerenia și cu cele asemenea acestora, numai ca să dobândească cunoștiința de Dumnezeu. Poetul a dobândit, luându-și crucea și urmând cu credință și sfințenie nedezmințită Domnului nostru Iisus Hristos, până la odiosul martiriu pe care și l-a asumat, fără să renunțe la nici unul din nespuse de marile sale idealuri, limba română, credința creștin-ortodoxă, neamul românesc și

Țara Sfântă-România. Oricine citește cu *duh smerit și responsabilitate creștină* opera eminesciană constată că poetul, de copil a purtat în sufletul și în *mințea și inima sa smerită* cuvântul care ne cere: «Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre»². În viziunea autorului muscelean, receptarea Sfintei Scripturi de către Eminescu se situează între filologie, hermeneutică și universaliate.

Meritul principal al lucrării și garanția reușitei sunt asigurate de volumul considerabil al documentelor de arhivă – cele mai multe, inedite – care au constituit temeiul demersului științific. Apoi, se impune a scoate în relief o anume specificitate a lucrării determinată de particularitățile abordării canonice a mesajului eminescian, diseminat îndeosebi pe parcursul ultimilor aproape trei decenii, de când ascensiunea cunoașterii prin receptare se asociază cu înrâurirea catalitică și asimilarea operei în literaturile naționale, iar prin recunoașterea și consacrarea ei ca valoare universală, devenind implicit o componentă românească a patrimoniului cultural mondial.

Meritul fundamental al inginerului Mihail-Nicolae Stanca este acela de a ne da o lucrare inedită, în care identifică, prelucrează și evaluează cu metode și într-o viziune modernă sursele eminesciene și de a ne oferi enunțul statistic – „știința faptelor petrecute” – conform preceptului lui Leonardo da Vinci: „Orice adevăr este adevăr numai dacă este demonstrat, matematic” împreună cu anumite explicitări de ordin istorico-literar și sociologic. Sunt de remarcat acribia, erudiția, plăcerea intelectuală de „a naviga” pe internet, dar și de a merge direct la surse (dicționare, volume de traduceri, monografii, proiecte, comunicate, acțiuni publice etc.). Inginerul-cercetător nu-și ascunde bucuria când găsește aprecieri superlative, comentând cu însuflețire și exaltare (e un mod de a sfida detractorii) și depășind astfel ariditatea expunerii numerologice. Sub ochii noștri se ridică piramidal un Eminescu, al cărui valoare universală e absolut indiscutabilă, comparabilă cu cea a tuturor poeților reprezentativi ai lumii.

Sub aspect structural, cele două volume, care însumează aproape 1.500 de pagini, lucrarea fiind concepută în trei părți distincte, dar care asigură un tot unitar cu privire la vastitatea operei eminesciene. Astfel, regăsim: *Partea I – Eminescu – Teme simbolice majore, tutelare, Partea a II-a – Revelația dumnezeiască, Maica Domnului și Mântuitorul, Partea a III-a*

² Matei 11:29.

– *Sfânta scriptură și Filocalia în opera eminesciană*, toate așezate la temelia unei construcții care se zidește de către urmași.

În bogata literatură consacrată lui Eminescu, nu știu să se mai fi înălțat o asemenea construcție monumentală cu atâtea abordări temerare, precum a autorului Mihail-Nicolae Stanca, animat de dragostea față de Steaua ce a răsărit pe bolta cerească a mândrei României. Iată o lucrare unicat, spre vrednică laudă a autorului! Nădăjduiesc că această lucrare va fi de folos celor care iubesc istoria Bisericii noastre, cu precădere celor care vor cerceta opera eminesciană.

Scrisul lui Mihail-Nicolae Stanca este echilibrat, sobru, contextualizant, punând în balanță meritele și slăbiciunile protagoniștilor, autorul excelând în portretizări adese amemorable. Contextualizarea istorică este radiografiată cu maximă atenție reportericească. Datorită acestor calități, cele două volume ale lucrării *Mihail Eminescu și adevărul Sfintei Scripturi*, reprezintă un material de referință esențial oricărei biblioteci și, nu mai puțin, un instrument util oricui dorește să-și lărgească și să-și aprofundeze înțelegerea omului deplin al culturii române, sumă lirică de voievozi români.

În toate lucrările sale, și sunt multe, autorul aduce mulțumiri neprețuitei sale soții, profesoara de română-franceză, Stanca Magdalena-Elena, „care cu timp și fără timp, cu duh de rugăciune smerită și neconținută, s-a jertfit în toți acești ani de lucru la carte, că să-mi asigure climatul propice muncii deosebite depuse”.